

**HOVEDINSTRUKS FOR STYRINGEN AV
SJØFARTSDIREKTORATET**

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet 22. desember 2017

1 Innledning

Hovedinstruksen er fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) 22. desember 2017 i medhold av gjeldende Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, heretter kalt Reglementet. Styringen av Sjøfartsdirektoratet generelt og økonomiforvaltningen spesielt skal følge Reglementet med de tilføyelser og presiseringer som framgår av denne instruks.

Reglementet er overordnet denne instruks. Ved bruk av instruksen må man derfor også forholde seg til alle punktene i Reglementet.

Instruksen erstatter tidligere hovedinstruks for virksomhetsstyringen i Sjøfartsdirektoratet fastsatt av NFD 22.01.2015.

Sjøfartsdirektoratet er underlagt Klima- og miljødepartementet (KLD) når det gjelder direktoratets arbeid med beskyttelse av det ytre miljø, herunder utvikling, implementering og håndhevelse av miljøkrav for skipsfarten, jf. skipsikkerhetsloven kapittel 5.

2 Instruksens formål, virkeområde og forhold til Reglementet

Formålet med Reglementet er å sikre at:

- statlige midler brukes og inntekter oppnås i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger
- fastsatte mål og resultatkrav oppnås
- midlene brukes effektivt
- statens materielle verdier forvaltes på en forsvarlig måte

Formålet med hovedinstruksen er å angi myndighet og ansvar til virksomheten og departementets overordnede og langsiktige forutsetninger for og krav til systemer, rutiner og styringsprosesser. Dette skal sikre at formålet med reglementet oppnås. Mer spesifikke og kortsiktige krav gis i de årlige tildelingsbrevene fra departementet.

3 Det overordnede ansvaret til departementet og departementets styring av virksomheten

Den ansvarlige statsråd har det konstitusjonelle og overordnede ansvaret for Sjøfartsdirektoratets styring og forvaltning.

Departementet fastsetter overordnede mål og indikatorer for Sjøfartsdirektoratet på bakgrunn av dialog med virksomheten. Målene og indikatorene skal inngå i styringsdialogen mellom Sjøfartsdirektoratet og NFD/KLD. Foruten evalueringer vil departementenes oppfølging av Sjøfartsdirektoratets utadrettede aktiviteter inkl mål, indikatorene og oppnådde resultater bli ivaretatt gjennom den ordinære styringsdialogen mellom virksomheten og departementene, jf. pkt. 4 nedenfor.

Videre har departementet overordnet ansvar for at:

- Sjøfartsdirektoratet bruker tildelte ressurser effektivt
- styringsdialogen mellom departementet og Sjøfartsdirektoratet fungerer på en hensiktsmessig måte
- Sjøfartsdirektoratet rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon
- det gjennomføres kontroll med virksomheten, og at Sjøfartsdirektoratet har forsvarlig intern kontroll
- evalueringer gjennomføres

4 Styringsdialogen

Den årlige styringsdialogen mellom Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet og Sjøfartsdirektoratet består av følgende hoveddokumenter:

- departementets årlige tildelingsbrev
- virksomhetens årsrapport
- virksomhetens øvrige rapporter i løpet av året
- departementets tilbakemelding på rapporteringen
- departementets referater fra møter med virksomheten

Videre skal etatsstyringsmøtene være det formelle forum for styring og beslutning. Antall planlagte etatsstyringsmøter og alle rapporteringskrav skal framgå av tildelingsbrevet.

5 Myndighet og ansvar til virksomheten

Sjøfartsdirektoratet skal være en viktig og sentral aktør for å bidra til å utvikle maritim virksomhet i Norge. Norge skal være en attraktiv flaggstat med høy sikkerhet for liv, helse, miljø og materielle verdier. Direktoratet skal også være en tillitsskapeende registerfører og datakilde.

Direktoratets hovedansvar er bl.a. å:

- forvalte og utvikle norsk og internasjonalt regelverk på skipsfartsområdet
- registrere fartøy og rettigheter i fartøy, og markedsføre Norge som flaggstat
- føre tilsyn med bygging og drift av norskregistrerte fartøy og deres rederier og utstedte sertifikater til fartøy
- føre tilsyn med arbeids- og levevilkår på fartøy, utstedte sertifikater for sjøfolk og føre tilsyn med norske maritime utdanningsinstitusjoner
- føre tilsyn med utenlandske fartøy i norske havner
- forvalte tilskuddsordninger på skipsfartsområdet
- overvåke risikobildet, registrere og følge opp ulykker til sjøs
- drive holdningsskapeende og forebyggende arbeid innen sjøsikkerhet både for nærings- og fritidsfartøy

Sjøfartsdirektoratet er et ordinært forvaltningsorgan. Det som kjennetegner denne organisasjonsformen, er at virksomheten er en del av staten som juridisk person, styres ved instruksjon, er bevilgningsfinansiert, kontrolleres av Riksrevisjonen og er underlagt det statlige bevilgningsreglementet og Reglement for økonomistyring i staten. De ansatte er statstjenestemenn.

6 Regelverk

Sjøfartsdirektoratets regelverk for sikkerhet til sjøs, miljø og sjøfolks rettigheter og plikter er omfattende. Følgende lover er sentrale i virksomhetens myndighetsutøvelse:

- Lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven)
- Lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven)
- Lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven)
- Lov 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister
- Lov 22. mai 2017 nr. 28 om tilskudd til sysselsetting av arbeidstakere til sjøs
- Lov 25. juni 2010 Fritids- og småbåtloven
- Lov 17. desember 1982 nr. 84 om sikre containere
- Lov 11. juni 1976 nr. 79 Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester

Sjøfartsdirektoratet er delegert myndighet til å fastsette en rekke forskrifter på sitt ansvarsområde.

7 Leder av virksomheten

Sjøfartsdirektoratet ledes av en sjøfartsdirektør i seks års åremål med mulighet til forlengelse.

8 Krav til den interne styringen

Sjøfartsdirektøren har ansvar for å:

- gjennomføre aktiviteter i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger og fastsatte mål og gjennomføre prioriteringer fra departementet
- fastsette mål og resultatkrav og foreta prioriteringer med ettårig og flerårig perspektiv innenfor eget ansvarsområde
- sørge for planlegging, gjennomføring og oppfølging, inklusiv resultat- og regnskapsrapportering
- definere myndighet og ansvar og fastsette instruksjoner innenfor eget ansvarsområde for å sikre oppfyllelse av økonomiregelverket, inklusiv ansvarsforhold mellom sjøfartsdirektøren og Sjøfartsdirektoratets øvrige ledelse
- ha helhetlig internkontroll tilpasset Sjøfartsdirektoratets egenart, risiko og vesentlighet

Sjøfartsdirektøren har ansvar for at Sjøfartsdirektoratets interne kontrollsystem sikrer måloppnåelse gjennom målrettet og effektiv drift, pålitelig økonomiforvaltning og overholdelse av lover og regler.

Den interne styringen skal være basert på:

- risikovurderinger: for å avdekke risikoer som kan ha konsekvenser for måloppnåelsen og analysere hvordan påvist risiko skal håndteres
- aktiviteter og systemer: for å sikre kontroll gjennom hensiktsmessige retningslinjer, rutiner, fullmakter og arbeidsfordeling
- oppfølging: systemer som sikrer at nødvendige tiltak følges opp, bl.a. gjennom oppfølgingsaktiviteter og ved at større evalueringer gjennomføres ved behov
- informasjon og kommunikasjon: at virksomheten har tilgjengelige og tilfredsstillende informasjons- og kommunikasjonssystemer på alle nivåer for å styre virksomheten mot måloppnåelse
- organisasjonskultur: bl.a. ansattes holdninger, styringsfilosofi, etiske verdier, organisering og utviklingsmuligheter

9 Flerårige faglige føringer

Sjøfartsdirektoratet skal arbeide for sikre og miljøvennlige fartøyer og for å redusere ulykker med fartøyer gjennom nasjonalt og internasjonalt regelverksarbeid, dokumentkontroll, revisjoner og tilsyn av norske og utenlandske skip og annet forebyggende arbeid.

Sjøfartsdirektoratet skal være en synlig og tydelig pådriver i det internasjonale regelverksarbeidet for sikkerhet, miljø og innovasjoner gjennom arbeid i organisasjoner som IMO, ILO, EU/EØS og Paris MoU.

Sjøfartsadministrasjoner er viktige og sentrale aktører for å ivareta og legge til rette for utvikling av maritim virksomhet. Direktoratet skal tilby konkurransedyktige tjenester slik at næringen velger norsk flagg. Direktoratet skal ha et godt samarbeid med både forsknings- og utdanningsinstitusjoner, verft, utstyrproducenter og designere. Videre skal direktoratet legge til rette for et godt trepartssamarbeid med rederiorganisasjonene og arbeidstakerorganisasjonene.

Sjøfartsdirektoratet skal være en kundeorientert og effektiv administrasjon. Det skal legges vekt på forenkling for den maritime næringen gjennom gode digitale og lett tilgjengelige tjenester, dialog og et tilstrekkelig, klart og brukervennlig regelverk. Videre skal direktoratet videreføre risikobasert prioritering av oppgaver slik at innsatsen rettes mot områder som gis størst gevinst på liv, helse og miljø og materielle verdier.

Sjøfartsdirektoratet/Norwegian Maritime Authority skal være et merkenavn som er godt anerkjent i det maritime miljøet både nasjonalt og internasjonalt. Direktoratet skal forbindes med kvalitet, kompetanse, innovasjon og kundefokus. Kvalitet skal kjennetegne alle prosesser.

10 Ansvarsavklaringer med andre statlige virksomheter

Sjøfartsdirektoratet er underlagt Klima- og miljøverndepartementet i saker som gjelder forurensning fra skip og vern av det marine miljøet.

Sjøfartsdirektoratet samarbeider med og er rådgiver for Kystverket og bistår med skipsteknisk kompetanse i arbeidet med beredskap mot akutt forurensning. Direktoratet samarbeider med Miljødirektoratet i saker om forurensning og avfall fra skip og beskyttelse av marint naturmangfold. Virksomheten bistår Petroleumstilsynet i håndhevingen av petroleumsloven på norsk sokkel, og Statens havarikommisjon for transport i forbindelse med skipsulykker. Sjøfartsdirektoratet må også vurdere samarbeid med andre myndigheter ved behov.

11 Styring og forvaltning av ordningen tilskudd til tiltak for sysselsetting av sjøfolk

Sjøfartsdirektoratet forvalter ordningen på grunnlag av lov om tilskudd til sysselsetting av arbeidstakere til sjøs, som trådte i kraft 1. juni 2017, og forskrift, oppdragsbrev og veiledninger fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet. Sjøfartsdirektoratet skal påse at tilskuddsordningen forvaltes i samsvar med fastsatt regelverk.

Departementet understreker at direktoratet som tilskuddsforvalter skal ivareta kontroll med at mottakerne oppfyller de vilkår som er stilt for tilskuddet.

12 Styring og forvaltning av eierinteresser

Erverv av aksjer, andre verdipapirer eller eiendom må tas opp med departementet på forhånd. Det må deretter gis særskilt bevilgning fra Stortinget til alle slike investeringer.

Det skal foreligge egne retningslinjer for Sjøfartsdirektoratets forvaltning, som bl.a. inkluderer hvordan styrings- og kontrollmyndigheten skal utøves overfor hvert enkelt selskap/foretak eller grupper av selskaper/foretak. Styring, oppfølging og kontroll skal tilpasses statens eierandel, selskapets egenart, risiko og vesentlighet.

13 Administrative standarder og systemer

Det henvises til de til enhver tid gjeldende krav i statsforvaltningen.

Nærings- og fiskeridepartementet 22. desember 2017

Reier Søberg
departementsråd